

Posudek doktorské disertační práce Mgr. Sylvy Šlechtové-Novákové

**La production et la perception du *schwa* (E caduc)
en français et en tchèque.**

Étude comparée et applications pédagogiques.

Předkládaná práce byla vypracována v rámci paralelního doktorátu:
Univerzita Karlova v Praze, Université Paris Diderot Paris 7

Posudek školitelky a vedoucí práce prof. PhDr. Marie Dohalské, DrSc.
Univerzita Karlova v Praze

Doktorská práce Mgr. Sylvy Šlechtové-Novákové představuje výsledky vlastního hodnotného a dobře postaveného výzkumu *schwa* (E caduc) ve francouzštině a v češtině. U této zvukové jednotky je třeba si uvědomit, že se jedná jak o jev zcela reálný, skutečný, tak i o jazykový jev „iluzorní“.

V úvodní části autorka představuje především teoretická východiska celého výzkumu, metody práce, svou motivaci i terminologické problémy.

Dalším – z hlediska velmi promyšlené didaktické aplikace – je pak srovnávání češtiny a francouzštiny (kapitola 1). Nezbytné je uvedení typologie obou jazyků, jejich fonemický inventář a dále pak problém slabiky ve francouzštině a v češtině, který spočívá především v mimořádné odlišnosti slabičné struktury obou jazyků. Autorka se v závěru kapitoly táže, zda existuje *schwa* také v češtině a velmi zasvěceně tento jev komentuje.

Následující dvě kapitoly se týkají *E caduc* ve francouzštině. První část (kapitola 2.) je věnována podrobným studiím tohoto jevu v současné mluvené francouzštině, kde se závěrem seznamujeme s faktory fonemickými a prozodickými – co je však podstatnější – s faktory fonostylistickými, které významným způsobem vypovídají o sociolingvistickém pozadí konkrétního mluveného projevu. Připojeny jsou i poznámky o různých charakteristických prvcích regionální mluvy („variété géographique du Midi“).

Třetí kapitola se zabývá úlohou *schwa* v poezii a ve zpívané francouzštině. Tato část je velmi zajímavě představena, protože autorka má dlouhodobé vlastní zkušenosti s obtížemi, které se při interpretaci poezie i hudebního textu – zejména operního – mohou vyskytovat. Kromě klasického pohledu na rytmické uspořádání veršů ve vztahu k výslovnosti *E caduc* (interpretace veršů, klasický a volný verš) – seznamujeme nás 3. kapitola velmi podrobně s problémy tohoto komplikovaného jevu ve zpívané francouzštině. Role *E caduc* jako nositele určitého tónu ve zpívaném textu – ať už operním či písňovém – je zcela jiná než v interpretaci veršovaného textu. A zpívaný text je jen zastřešujícím pojmem – protože poukazuje na

respektování jiných pravidel při interpretaci opery, tradiční lidové písně a např. modernější populární písně.

Druhý oddíl práce je experimentální, založený na sérii testů, které autorka podrobně popisuje, vysvětluje a vyhodnocuje. Ukázka spektrogramů (dle Ph.Martina) je spolehlivým dokladem podrobné analýzy veškerého testovaného materiálu. Zde se projevuje snad nejméně odlišnost pojetí slabiky – a tím i role *E caduc* ve francouzštině a v češtině. Slabičné české /r/ - /l/ je pro francouzské posluchače těžko zařaditelné do jejich vlastního fonematického inventáře – a výsledky testů jsou cenné i z didaktického hlediska („FLE“ a naproti tomu „čestina jako cizí jazyk“).

Třetí část práce se zabývá pedagogickými aplikacemi – a vůbec širším pohledem na problematiku jevu *E caduc* ve výuce francouzštiny. Je třeba znovu připomenout, že zdánlivě neuchopitelná a nesnadno popsitelná zvuková jednotka hraje výraznou roli pro získání správné představy o přirozeném rytmicko-melodickém členění souvislé francouzské promluvy – a to v souvislosti se změnami tempa, fonostylistických a sociolingvistických ukazatelů i dalších významných jevů.

Annexe – představuje jednak přehledné tabulky (podrobně vypovídají o typech testů), dále pak kvalitní a dokonale popsání sonografická zobrazení. Zde je třeba zmínit výbornou kvalitu sonografických záznamů programu WinPitch Philippa Martina.

Bibliografie zahrnuje velmi široký přehled fonetických prací, které se zabývají danou problematikou z nejrůznějších úhlů pohledu.

V neposlední řadě je třeba podotknout, že tato studie má i podstatný didaktický význam v aplikacích na výuku francouzštiny v českém prostředí a naopak na výuku češtiny jako cizího jazyka.

Práce je sestavena velmi přehledným a vyváženým způsobem, text je výborně stylizován, vyznačuje se jasnými a přesnými formulacemi. Použité moderní metody a způsob zpracování svědčí o tom, že autorka je schopna materiál nejen shromáždit a podrobně analyzovat, ale zejména shrnout a zobecnit získané poznatky z celého experimentu způsobem, který může sloužit jako typ modelového zpracování dané problematiky pro další srovnávací studie.

Plně doporučuji předloženou práci Mgr. Sylvii Šlechtové-Novákové k obhajobě.

Prof. PhDr. Marie Dohalská, DrSc.

30. dubna 2011